

UCHWAŁA NR 4349/21
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 6 października 2021 r.

W SPRAWIE:

Przyjęcia informacji pn. „Stan zagospodarowania złóż kopalin województwa świętokrzyskiego”

NA PODSTAWIE:

Art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się informację pn. „Stan zagospodarowania złóż kopalin województwa świętokrzyskiego” stanowiącą załącznik do uchwały.
2. Przekazuje się informację pn. „Stan zagospodarowania złóż kopalin województwa świętokrzyskiego” Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEMARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

MAREK BOGUSŁAWSKI

Stan zagospodarowania złóż kopalin województwa świętokrzyskiego

Województwo świętokrzyskie jest ważnym w kraju okręgiem eksploatacji surowców. O takiej roli regionu decyduje występowanie złóż o dobrych parametrach geologiczno-górnictwowych i na ogół o dobrej jakości kopalin oraz korzystne ze względów transportowych położenie w centrum kraju.

Główne znaczenie odgrywają tutaj kopaliny skalne osadowe:

- wapień dewoński, jurajski i trzeciorzędowy,
- margle i dolomity,
- piaskowce kwarcytowe kambryjskie i dewońskie,
- piaskowce triasowe i jurajskie,
- gliny i iły, w tym kamionkowe.

Charakterystyczne dla województwa są także gipsy i siarka, które eksploatowane są głównie na terenie naszego województwa.

Ponadto w województwie udokumentowano 8 złóż leczniczych wód siarczkowych, których zasoby wykorzystywane są do celów leczniczych w licznych sanatoriach uzdrowiskowych, oraz 1 złożę wód termalnych.

Kopaliny skalne

O tym że województwo stanowi ważną bazę surowcową w kraju świadczą ilości udokumentowanych zasobów na tle całego kraju:

- 60% zasobów surowców dla przemysłu wapienniczego,
- 17% zasobów surowców dla przemysłu cementowego,
- 67% zasobów gipsów,
- 66% zasobów glin ceramicznych
- 22% zasobów kamieni łamanych i blocznych.

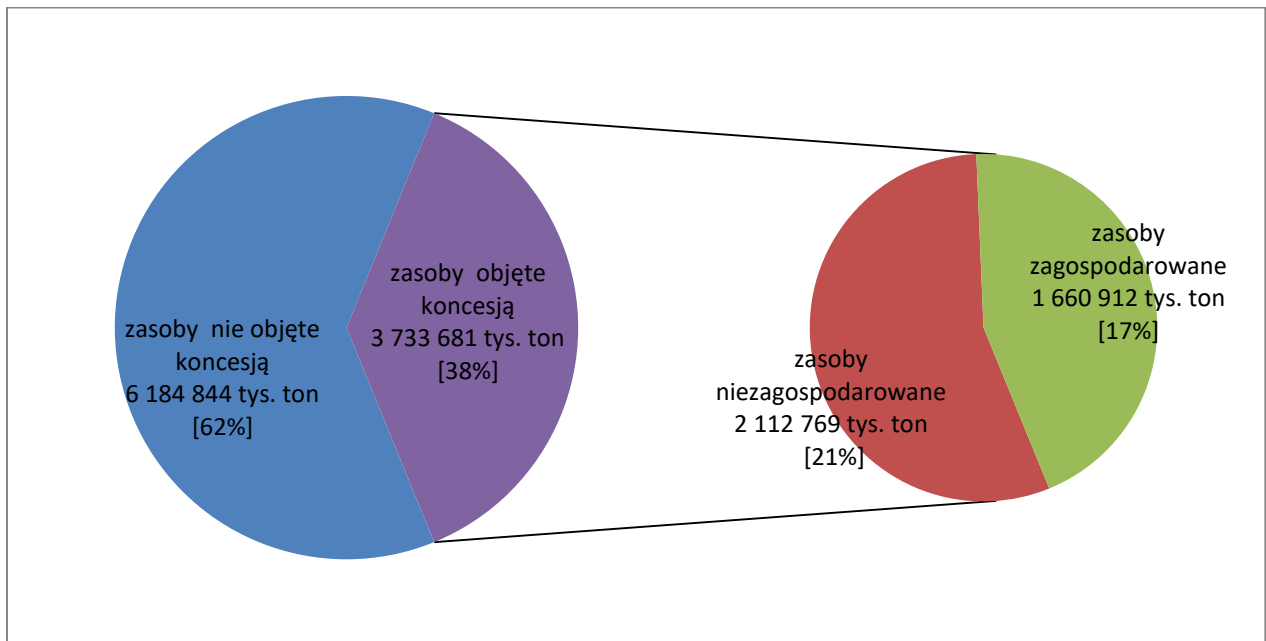
Na koniec 2020 roku na terenie województwa świętokrzyskiego udokumentowane były 503 złoża. Z tej liczby 163 złoża objęte były koncesjami na eksploatację kopalin, co stanowi 32% wszystkich udokumentowanych złóż w województwie.

Na 163 koncesje przypada:

- 3 koncesje udzielone przez Ministra Środowiska (2%).

- 106 koncesji udzielonych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego (65%),
- 53 koncesje udzielone przez poszczególnych starostów (33%).

Łączne zasoby kopalin skalnych na koniec 2020 roku wynosiły 9 537 618 tys. ton, natomiast stan zasobów w złożach objętych koncesjami wynosił 3 733 681 tys. ton, co stanowi 38% całości zasobów województwa. Jednocześnie zagospodarowaniem objętych zostało 1 660 912 tys. ton, które stanowią 17% ogólnej ilości zasobów kopalin w województwie. Najwięcej zasobów zagospodarowanych znajduje się w grupie skał węglanowych, w ilości 1 393 407 tys. ton.

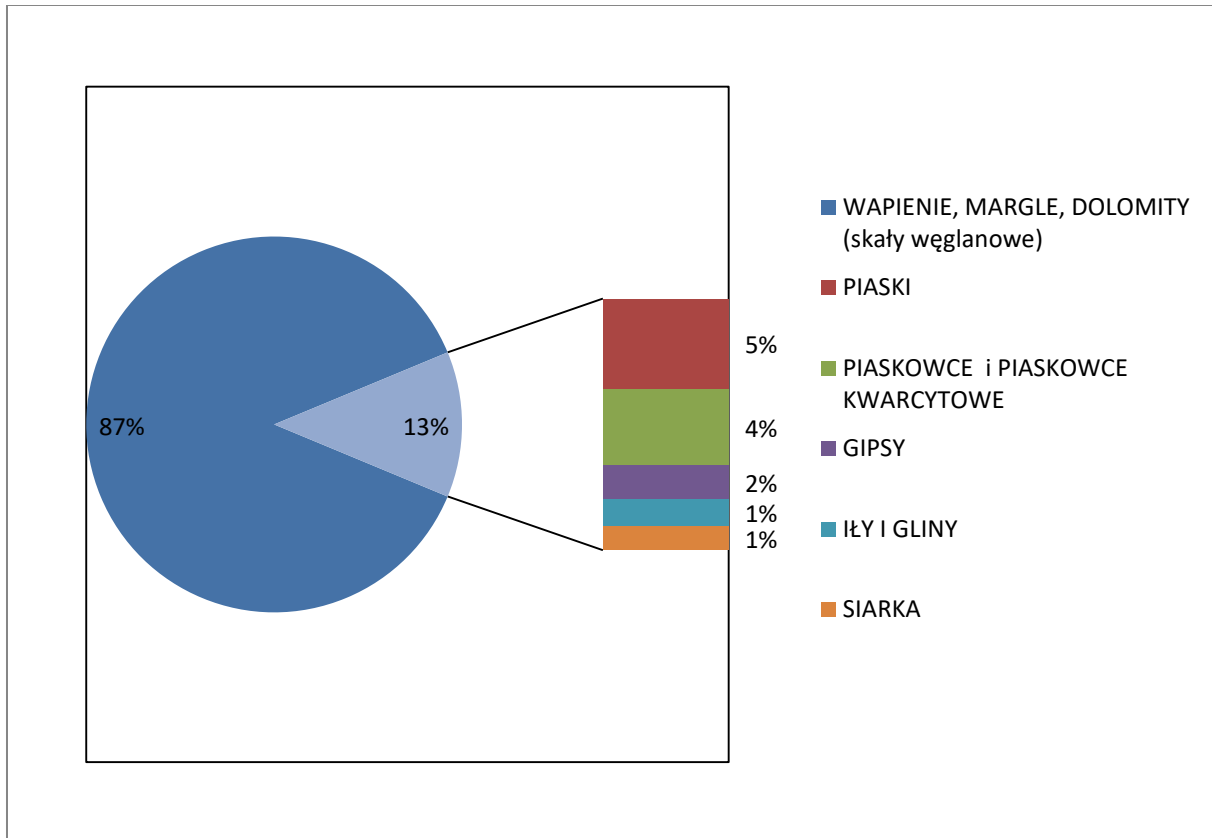
Wykres 1. Zagospodarowanie zasobów

Zanotowano spadek ogólnego stanu zasobów w roku 2020, w porównaniu do stanu na koniec 2019 roku o 15 643 tys. ton. Ubytek zasobów wynika głównie z postępującej eksploatacji, a także z przekwalifikowania zasobów kopalin skalnych.

Wydobycie kopalin skalnych

W 2020 roku wydobycie kopalin skalnych w województwie świętokrzyskim wynosiło 52 236 tys. ton, z czego 45 641 tys. ton (87%) stanowiło wydobycie skał węglanowych. Wydobycie gipsów i siarki, które eksploatowane są głównie na terenie naszego województwa,

wynosiło natomiast odpowiednio 872 tys. ton (2%) oraz 620 tys. ton (1%). Wydobycie pozostałych kopalin na terenie województwa, za wyjątkiem piaskowców których wydobycie wyniosło 1 980 tys. ton (niespełna 4%) ma praktycznie tylko lokalne znaczenie.

Wykres 2. Udział wydobycia rodzajów kopalin w ogólnym wydobyciu kopalin

Wydobycie kopalin węglanowych w województwie świętokrzyskim dla poszczególnych gałęzi gospodarki przedstawiało się w następujący sposób:

- 12 973 tys. ton (25% całkowitego wydobycia kopalin) - przemysł wapienniczy
- 8 216 tys. ton (16% całkowitego wydobycia kopalin) - przemysł cementowy,
- 24 452 tys. ton (47% całkowitego wydobycia kopalin) - produkcja kruszyw łamanych dla drogownictwa i budownictwa ogólnego.

Takie ilości wydobytych kopalin w województwie miały bezpośrednie przełożenie na udział w krajowym wydobyciu kopalin:

- 68% wydobycia surowców do przemysłu wapienniczego (1 miejsce w kraju),
- 29% wydobycia surowców do przemysłu cementowego (1 miejsce w kraju),
- 85% wydobycia gipsów (1 miejsce w kraju),

- 98% wydobycia siarki (1 miejsce w kraju),
- 35% wydobycia kamieni łamanych i blocznych (2 miejsce w kraju).

Warto zaznaczyć, że ze złóż eksploatowanych na podstawie koncesji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego w 2020 r. wydobyto 50 556 tys. ton kopalin co stanowi 97% całkowitego wydobycia kopalin w województwie świętokrzyskim.

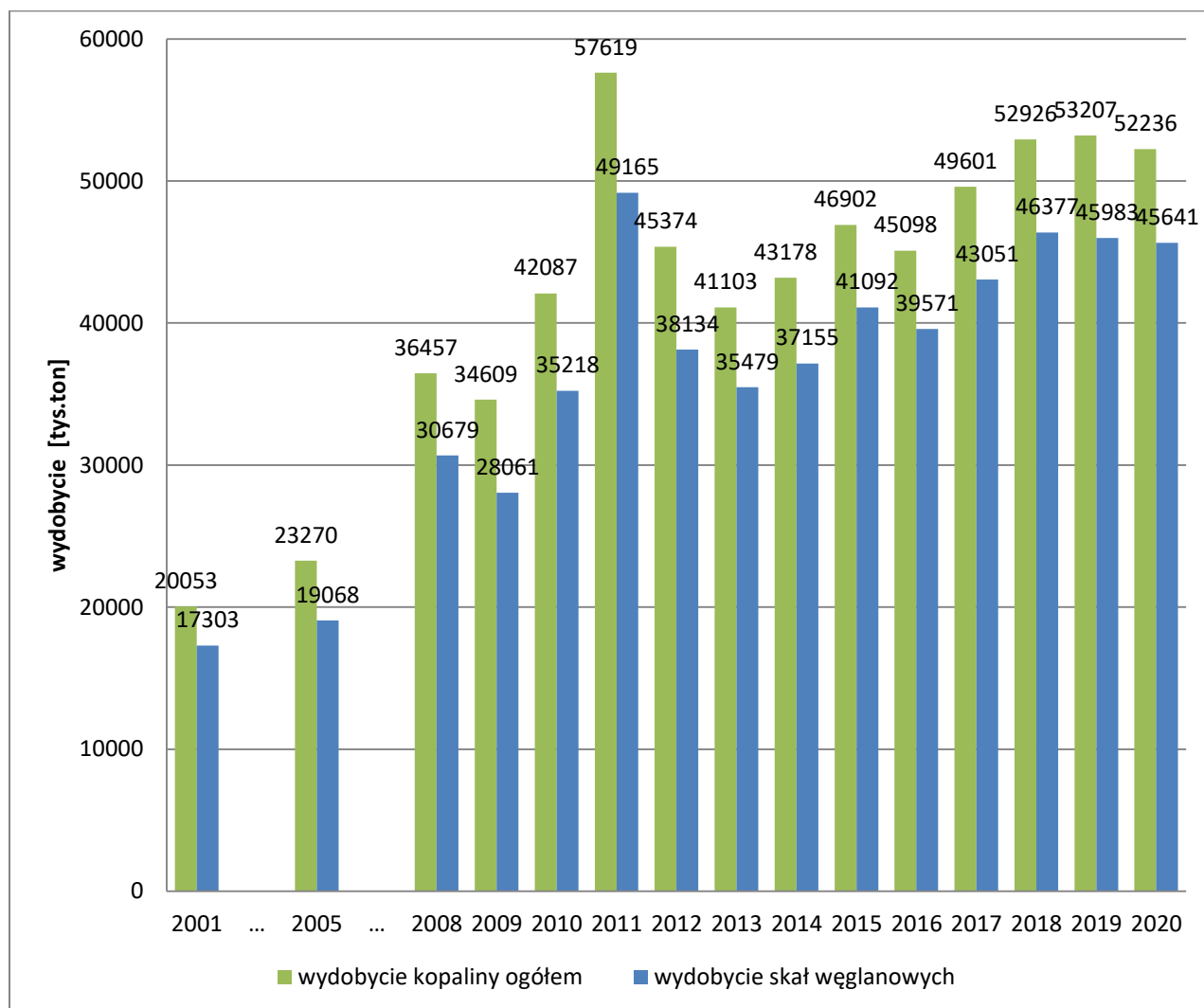
Załącznik Nr 1
do uchwały Nr 4349/21
Zarządu Województwa
Świętokrzyskiego
z dnia 6 października 2021 r.

RODZAJ KOPALIN	ZŁOŻA OGÓŁEM		ZŁOŻA NIE ZAGOSPODAROWANE		ZŁOŻA OBJĘTE KONCESJAMI NA EKSPLOATACJĘ KOPALIN				Zagospodarowanie [%]	
	liczba złóż	zasoby w tys. ton	liczba złóż	zasoby w tys. ton	liczba koncesji	zasoby geologiczne w tys. ton	zasoby zagospodarowane w tys. ton	wydobycie w tys. ton	złóż	zasobów
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
WAPIENIE, MARGLE, ZLEPIEŃCE WAPIENNE, DOLOMITY - w tym dla:	155 (+6)	7 794 284	102 (+5)	4 441 412	53 (+1)	3 352 872	1 393 407	45 641	34	18
- przemysłu wapienniczego	41(+1)	3 332 079	29 (+1)	2 015 979	12	1 316 100	609 207	12 973	29	18
- przemysłu cementowego	9 (+5)	2 215 258	6 (+4)	1 063 819	3 (+1)	1 151 439	367 314	8 216	33	17
- kamienie łamane i bloczne	105	2 246 947	67	1 361 614	38	885 333	416 886	24 452	36	19
PIASKOWCE i PIASKOWCE KWARCYTOWE - w tym:	37(+1)	251 995	28	124 951	9(+1)	127 044	74 725	1 980	24	30
- kamienie łamane i bloczne	33(+1)	247 557	24	120 513	9(+1)	127 044	74 725	1 980	27	30
- kwarcyty ogniotrwałe	4	4 438	4	4 438	-	-	-	-	-	-
GIPSY	8	171 387	6	117 875	2	53 512	46 280	872	25	27
SIARKA	6	66 932	5	58 199	1	8 732,6	8 732,65	620	17	13
ZIEMIA KRZEMIONKOWA	3	1 256	3	1 256	-	-	-	-	-	-
KALCYT	1(+2)	233	1(+2)	233	-	-	-	-	-	-
BARYT	1	110	1	110	-	-	-	-	-	-
KRZEMIENIE	2	28	2	28	-	-	-	-	-	-
ILY I GLINY w tym:	71 (+1)	567 334	56 (+1)	475 537	15	91 797	84 019	681	21	15
- ily bentonitowe	2	417	2	417	-	-	-	-	-	-
- ily kamionkowe	7	51 256	5	49 581	2	1 675	1 579	13	29	3
- surowce do farb mineralnych	1	578	1	578	-	-	-	-	-	-
- surowce do cementu	1 (+1)	8 773	1 (+1)	8 773	-	-	-	-	-	-
- surowce ceramiki budowlanej*	60	506 310	47	416 188	13	90 122	82 440	668	22	16
PIASKI w tym:	217 (+1)	676 423	137 (+1)	580 471	80	95 952	50 031	2 363	37	7
- budowlane	202	646 340	125	554 570	77	91 770	48 859	2 248	38	8
- do cegły wapienno-piaskowej*	7	8 158	5	4 954	2	3 204	194	34	29	2
- do betonów komórkowych*	4	6 700	3	5 722	1	978	978	81	25	15
- formierskie	2 (+1)	8 353	2 (+1)	8 0353	-	-	-	-	-	-
- szklarskie	2	6 872	2	6 872	-	-	-	-	-	-
Surowce do prac inżynierskich	2 (+5)	7 636	(+2)	3 767	2(+3)	3 869	3 718	79	100	59
Razem:	503(+16)	9 537 618	341 (+11)	6 184 844	162 (+6)	3 733 681	1 660 912	52 236	32	17

Tabela 1. Stan zasobów geologicznych i wydobywania kopalin stałych w woj. świętokrzyskim na 31.12.2020r.

Wydobycie kopalin skalnych a pandemia SARS-CoV-2

W 2020 roku, który był pierwszym rokiem pandemii, odnotowano 2% spadek wydobycia względem roku 2019, w którym wydobyto 53 207 tys. ton. Świadczy to o stabilnej sytuacji w sektorze kopalin mineralnych, pomimo częściowego zamknięcia gospodarki związanego z pandemią SARS-CoV-2. O skali wydobycia kopalin na terenie województwa decyduje wydobycie skał węglanowych (wapieni, margli, dolomitów), które wykorzystywane są głównie w przemyśle cementowym, wapienniczym, drogownictwie i budownictwie ogólnym. W roku 2020 pandemia nie wywarła dużego wpływu na te gałęzie gospodarki, a popyt na kopaliny stałe był nadal duży. Tym samym nie stwierdzono znacznego wpływu pandemii na wydobycie kopalin stałych. Fakt stabilności na rynku kopalin stałych obrazuje poniższy wykres, na którym przedstawiono wydobycie kopalin stałych, w tym węglanowych w latach 2001 – 2020.

Wykres 3. Ilość wydobycia kopalin stałych w latach 2001-2020

Wody podziemne będące kopalinami

Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się 8 udokumentowanych złóż wód leczniczych i 1 złożo wód termalnych, w którym woda spełnia także wymagania dla wód leczniczych. Organem koncesyjnym dla złóż wód leczniczych, termalnych i solanek, zgodnie z artykułem 161 ust. 1 ustawy Prawo geologiczne i górnicze jest Marszałek Województwa.

Zasoby eksploatacyjne¹ ujęć wód leczniczych na koniec 2020r. wynosiły 53,82 m³/h oraz wód termalnych 82,0 m³/h. Koncesjami na wydobywanie objętych jest 7 złóż leczniczych wód siarczkowych oraz 1 złożo wód termalnych. W roku 2020 ze złóż wód wyeksploatowano 55 599,98 m³ wód leczniczych oraz 18 745 m³ wód termalnych.

I.p.	Złożo	Typ wody	Zasoby eksploatacyjne [m ³ /h]	Pobór [m ³ /rok]	Powiat
1	Busko II	Lz	16,75	22 668,60	buski
2	Busko - Północ	LzT	15,00	15 659,00	buski
3	Dobrowoda I	Lz	8,00	8 115,13	buski
4	Konstantynów	Lz	0,50	0,00	buski
5	Las Winiarski	Lz	3,11	4 917,00	buski
6	Solec - Zdrój	Lz	0,96	2 197,00	buski
7	Wełnin	Lz	3,00	2 043,25	buski
8	Dar Natury*	Lz	6,5	-	buski
RAZEM:		-	53,82	55 599,98	-
9	Cudzynowice	T	82,00	18 745,00	kazimierski
RAZEM:		-	82,00	18 745,00	-

Tabela 2. Zestawienie zasobów ujęć wód leczniczych i termalnych w województwie świętokrzyskim oraz wielkości wydobycia (pobór) w 2020 roku (stan na 31.12.2020r.)

¹ **Zasoby eksploatacyjne** - będące ilością wód podziemnych możliwą do pobrania w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno-ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska

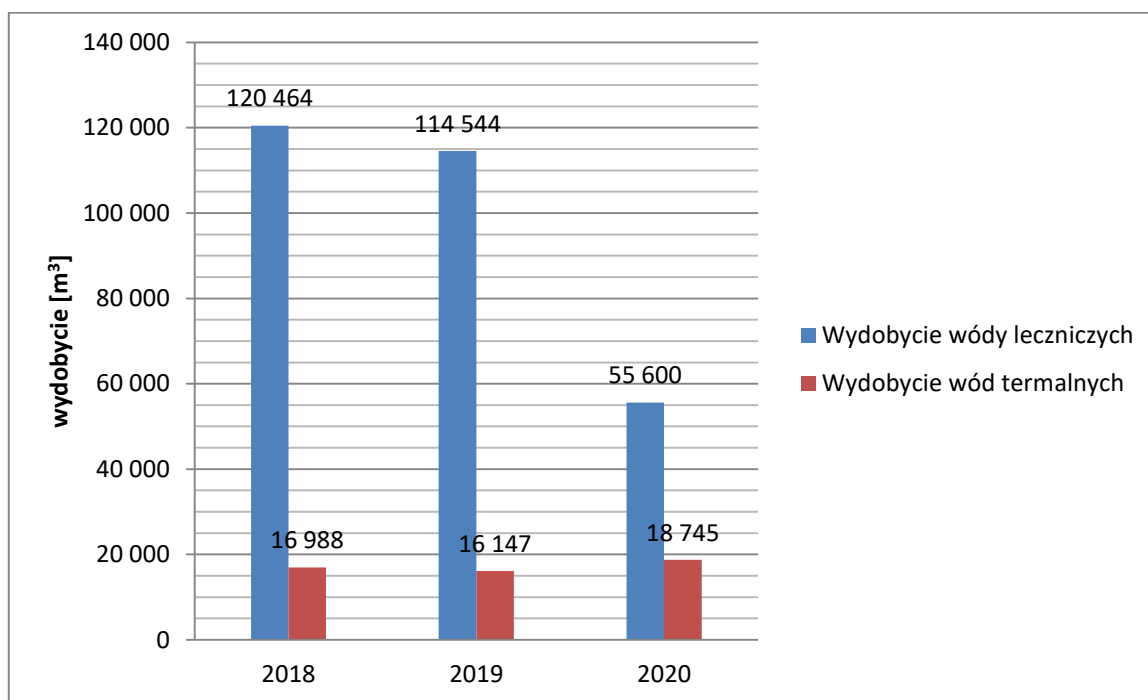
Objaśnienia:

* - złoża nieeksploatowane

Lz – wody lecznicze zmineralizowane (mineralizacja > 1g/dm³)

T – wody termalne (wody podziemne posiadające na wypływie z ujęcia temperaturę $\geq 20^{\circ}\text{C}$)

Wydobycie wód leczniczych i termalnych a pandemia SARS-CoV-2

Wykres 4. Wykres wydobywania wód leczniczych i wód termalnych w województwie świętokrzyskim w latach 2018-2020

Na powyższym wykresie widać bardzo duży spadek ilości wydobywania wód leczniczych w roku 2020. W roku pandemii wydobyto o 64 863,84 m³ (54%) mniej wód leczniczych niż w 2018 r. i o 58 944,25 (51%) m³ mniej wód leczniczych niż w 2019 r. Natomiast wydobywanie wód termalnych pokazuje tendencję odwrotną niż w przypadku kopalni stałych i wód leczniczych. W roku 2020 wydobyto najwięcej wód termalnych czyli o 2 598 m³ (14%) więcej niż w 2019 r. i o 1 757 m³ (9%) więcej niż w 2018 r.

Powyższe zestawienie pokazuje, że pandemia miała bardzo duży wpływ na wydobywanie wód leczniczych w województwie świętokrzyskim. Wody lecznicze w województwie wykorzystywane są do celów leczniczych w licznych sanatoriach uzdrowiskowych. Ewidentnie widać, iż zamykanie się hoteli i pensjonatów w celu zmniejszenia rozprzestrzeniania się pandemii, a co za tym idzie mniejsze zapotrzebowanie na wody lecznicze wpłynęło na zmniejszenie wydobywania wód leczniczych w województwie

świętokrzyskim. Pandemia natomiast nie miała wpływu na wydobycie wód termalnych. Wody termalne ze złoża „Cudzynowice” wykorzystywane są do celów ciepłowniczych. Zatem wzrostu w ich wydobyciu należy upatrywać w długim okresie grzewczym w 2020 r. i zwiększonym zapotrzebowaniu na energię geotermalną.

Podsumowanie

Na koniec 2020 roku na terenie województwa świętokrzyskiego:

- udokumentowane były 503 złoża kopalni skalnych, z czego 163 złoża objęte były koncesjami [32% wszystkich złóż w województwie] oraz 8 złóż wód leczniczych i 1 złożo wód termalnych
- łączne zasoby kopalni skalnych wynosiły 9,5 mld. ton, z czego zasoby w złożach objętych koncesjami wynosiły 3,7 mld. ton [38% całości zasobów], natomiast zagospodarowaniem objętych zostało 1,7 mld. ton [17% ogólnej całości zasobów], w związku z czym rezerwy zasobów kopalni stałych w województwie świętokrzyskiego są jeszcze znaczne,
- ze złóż eksploatowanych na podstawie koncesji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego wydobyto 50 556 tys. ton kopalni [97% całkowitego wydobycia kopalni],
- pandemia SARS-CoV-2 nie miała wpływu na wydobycie kopalni skalnych, które pozostało na poziomie podobnym do lat ubiegłych i wyniosło 52 236 tys. ton,
- pandemia SARS-CoV-2 miała znaczący wpływ na ograniczenie poboru wód leczniczych, odnotowano spadek wydobycia o 51% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast pandemia nie miała wpływu na wydobycie wód termalnych. Wydobycie wód leczniczych wyniosło 55 599,98 m³, natomiast wód termalnych 18 745,00 m³.

Kielce, 23.09.2021 r.